

Türk Ceza Kanunu Madde 286'da Düzenlenen Ses veya Görüntülerin Kayda Alınması Suçu^(*)

The Crime of Recording Sound or Images Regulated in Article 286 of Turkish Penal Code

Arş. Gör. Selen EVİRGEN^(**)

Öz

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 183. maddesinde, adliye binası içerisinde ve duruşma başladıktan sonra duruşma salonunda her türlü sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletlerin kullanılmasının yasaklanması düzenlenmiştir. Bu yasağın yaptırımı ise çalışma konumuz olan Türk Ceza Kanunu'nun 286. maddesinde belirlenmiştir. Çalışmada, bu suç ile korunması amaçlanan hukuksal değer incelenecek, suç tipi; suçun konusu, fail, mağdur, suçun maddi unsuru, suçun manevi unsuru, hukuka uygunluk sebepleri, suçun özel görünüş şekilleri ve kovuşturma bağlamında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler

Soruşturma, Kovuşturma, Ses veya Görüntü Alıcı Aletlerin Kullanılması Yasağı, Adil Yargılanma Hakkı, Adliyeye Karşı Suçlar.

Abstract

In the Article 183 of the Criminal Procedure Code, the prohibition of using equipments that provide recording or transferring all kinds of sound and images; within the courthouse and in the courtroom after the hearing has started, has been regulated. The subject of this study is the sanction of this prohibition, which is determined in Article 286 of the Turkish Penal Code. In this study, the legal value that is intended to be protected by this crime will be examined and the subject of the crime, perpetrator, victim, the material element of the crime, the moral element of the crime, the reasons for compliance with the law, special forms of appearance of the crime and prosecution will be evaluated.

Keywords

Investigation, Prosecution, The Prohibition of the Use of Audio or Video Recording Devices, Right to Due Process, Crimes Against Judicial Bodies or Court.

^(*) Makale gönderim tarihi: 24.12.2019, Makale kabul tarihi: 19.02.2020.

^(**) Kırıkkale Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı,
E-posta: selen.evirgen@gmail.com,
Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-0691-0710>.

GİRİŞ

Ceza muhakemesinin amacı, maddi gerçeğin insan haklarına, insan onuruna, hukukun temel ilkelerine aykırı olmayacak bir biçimde araştırılmasıdır. Ceza muhakemesi sürecinde öngörülen birtakım kurallar ile hem toplumun tümünün, hem de suç ile itham altında bulunan kişinin hak ve menfaatlerinin korunması amaçlanmaktadır. Aynı şekilde, adli faaliyetin kanuna uygun bir biçimde işlemesi, bu sayede adli faaliyetin güvenilirliğine dayanan inancın zedelenmemesi ve ceza adaletinin sağlanması bakımından bu kurallar oldukça önemlidir. Ceza muhakemesinin sağlıklı bir biçimde işleyebilmesi adına konulan bu kuralların yaptırımları da Türk Ceza Kanunu'nda kendisine yer bulmaktadır. Toplumsal düzeni bozan bir fiil ve bu fiile bağlı olarak da suçun oluşmasıyla doğal olarak bu süreç hakkında toplumda bilgi alma ihtiyacı doğmaktadır. Aynı zamanda, basın da kamu menfaati gerekçesiyle ceza muhakemesi süreciyle yakından ilgilenebilmektedir. Ancak, toplumdaki bu ihtiyacın ve basın özgürlüğünün sınırlamaları da olmak zorundadır. Bir ceza muhakemesi ilkesi olarak, suç ile itham edilen kişinin suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar suçsuz sayılacağı varsayılmakta olup kişilerin masumiyet karinelerinin ve masumiyet karinesinin alt unsurlarından biri olan lekelenmeme haklarının ihlal edilmemesi adına, toplumun haber alma ve basının haber verme hakkına birtakım engeller getirilmektedir. İşte, bu engellerden biri de Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 183. maddesinde düzenlenen, adliye binası içerisinde ve duruşma başladıktan sonra duruşma salonunda her türlü sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletlerin kullanılması yasağıdır. Duruşmada ses veya görüntü kaydına yetkisiz olarak izin verilmesi durumunda hem kişilik hakları ve masumiyet karinesi zedelenebilmekte, hem de sanığın, yargıcın ve tanıkların psikolojisi olumsuz anlamda etkilenebilmektedir. Soruşturma ve kovuşturma işlemleri sırasındaki ses ve görüntülerin kayıt veya nakli bazen kanunun verdiği yetki dahilinde yapılabilmektedir. Bu gibi durumlar suç teşkil etmeyecektir. Ancak, soruşturma ve kovuşturma işlemleri sırasında ses veya görüntülerin yetkisiz olarak kaydı veya nakli, Türk Ceza Kanunu'nun 286. maddesinde yaptırım altına alınmıştır.

I. GENEL OLARAK

Ses veya görüntülerin kayda alınması suçu, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda¹ (ETCK) yer almayan bir suç tipi olup ilk kez 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu² (TCK) ile hükme bağlanmıştır. TCK'nin İkinci Kitabı'nın "*Millete ve*

¹ Resmi Gazete Tarih: 13.03.1926 Sayı: 320

² Resmi Gazete Tarih: 12.10.2004 Sayı: 25611

Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler” başlıklı dördüncü kısmının ikinci bölümünde *“Adliye Karşı Suçlar”* kapsamında 286. maddede düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, *“Soruşturma ve kovuşturma işlemleri sırasındaki ses veya görüntüleri yetkisiz olarak kayda alan veya nakleden kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”*

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nda³(CMUK) da duruşmalarda ses veya görüntü kaydının yapılıp yapılamayacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır⁴. Ancak, CMUK m. 378/1’de mahkeme başkanına duruşma düzenini bozan her kişiyi muhakeme salonundan çıkarma yetkisi verildiğinden ses veya görüntü kaydeden kişinin de bu usulle çıkarılabileceği öngörülmekteydi. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun⁵ (CMK) 183. maddesinde ise *“Ses ve Görüntü Alıcı Aletlerin Kullanılması Yasağı”* düzenlenmiş ve TCK m. 286 ile bu hükmün yaptırımı bağlanması amaçlanmıştır. CMK m. 183’e göre, *“180’inci maddenin beşinci fıkrası ile 196’nci maddenin dördüncü fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, adliye binası içerisinde ve duruşma başladıktan sonra duruşma salonunda her türlü sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletler kullanılamaz. Bu hüküm, adliye binası içerisinde ve dışındaki diğer adli işlemlerin icrasında da uygulanır.”* Bu bağlamda, sesli veya görüntülü kayıt olanağı sağlayan aletlerle yetkisiz bir biçimde kayıt ve bu ses veya görüntülerin nakli yasağı kabul edilmiştir. Aynı yasağın, 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun (HMK)⁶ 153. maddesinde *“Kayıt ve Yayın Yasağı”* başlığı altında benimsenmiş ve TCK m. 286’daki hükme atıf yapılarak cezai yaptırım bakımından bu maddede öngörülen hükmün uygulanacağı belirtilmiştir. HMK m. 153’e göre, *“(1) Duruşma sırasında fotoğraf çekilemez ve hiçbir şekilde ses ve görüntü kaydı yapılamaz. Ancak, dava dosyasında saklı kalmak kaydıyla, yargılamanın zorunlu kıldığı hâllerde, mahkemece çekim yapılabilir ve kayıt alınabilir. Bu şekilde yapılan çekim ve kayıtlar ile kişilik haklarını ilgilendiren konuları içeren dava dosyası içindeki her türlü belge ve tutanak, mahkemenin ve ilgili kişilerin açık izni olmadıkça hiçbir yerde yayımlanamaz. (2) Duruşma sırasında bu yasağa aykırı davranan kişi hakkında 151’inci madde hükmü uygulanır. (3) Kayıt ve yayın yasağına aykırı davranan kişi hakkında, ayrıca Türk Ceza Kanununun 286’nci maddesi hükümleri uygulanır.”*

³ Resmi Gazete Tarih: 20/4/1929, Sayı: 1172.

⁴ Bilgehan Savaşçı, “Haberleşme Özgürlüğünün Kovuşturma Evresinde Sınırlandırılması”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 2011, S. 96, s. 286-287.

⁵ Resmi Gazete Tarih: 17.12.2004 Sayı: 25673.

⁶ Resmi Gazete Tarih: 04.02.2011, Sayı: 27836.

CMK'nin 183. maddesinin gerekçesinde karşılaştırmalı hukuktan örnekler verilmiş, “İtalya, İspanya ve Polonya gibi bazı ülkelerde kimi zaman yapılan duruşmaların kayda alındığı ve televizyonda yayınlandığı, bu yayınların halkın haber alma hakkını karşılaması veya eğitim amacıyla yapıldığının öne sürüldüğü”, Fransa’da yapılan duruşmalarda ise “televizyon kayıtlarının, ancak adli tarih yönünden arşiv kurmak amacı ile ve istisnai olarak yapılabildiği” öngörülmüştür. Madde gerekçesinde, TCK m. 286 hükmünün Fransız ve Alman hukukundan etkilenerek düzenlendiği belirtilmiştir. Bu bağlamda, Alman hukukunda Adaletin Düzenlenmesi ve Adli Mekanizma ile İlgili Kanun’un 169. maddesinin 2. fıkrasında, “Duruşma başladıktan sonra, her türlü radyo ve televizyon röportajının ve duruşma süresince de ses ve görüntü alınmasının yasak olduğu” düzenlenmiştir⁷. Fransız Basın Kanunu’nun 38ter maddesine göre ise; “idari veya adli davalarda duruşmalar başladıktan sonra ses veya görüntü kaydedici, tespit veya transfer edici cihazların kullanılması yasaktır ve bu yasağın ihlali durumunda 4500 avro para cezasının verileceği” hükme bağlanmıştır⁸. Benzer bir hüküm, Fransız Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 308. maddesinde, “Duruşma başlar başlamaz herhangi bir kayıt veya ses yayınlama ekipmanı, televizyon veya sinema kameraları veya fotoğraf ekipmanı kullanımı yasaktır ve bu yasağın ihlalinin yaptırımı 18000 avro para cezasıdır.” şeklinde düzenlenmiştir⁹. Türk kanun koyucusu da Alman ve Fransız hukukundaki bu düzenlemelerden esinlenerek, soruşturma ve kovuşturma evrelerinde ses veya görüntü kaydeden araçların kullanımına dair birtakım kurallar öngörmüştür.

II. KORUNMASI AMAÇLANAN HUKUKİ DEĞER

Ceza hukukunda bir suç işlenmesiyle birlikte, toplumsal düzenin sürekliliği bakımından korunması gereken hukuki bir değer ihlal edilir; başka bir ifadeyle, her suçun koruduğu bir hukuki değer veya değerler vardır ve suç işlendiğinde bu hukuki değer veya değerler ihlal edilmiş olunur¹⁰. Bir fillin kanunda suç olarak belirlenmesinde ya bir ya da birden çok hukuksal değer ihlal kanun koyucu

⁷ Dilek Ekmekçi, *Kitle İletişim Özgürlüğünün Sınırı Olarak Türk Hukukunda Adli Yargılanma Hakkına Karşı Suçlar*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2013, s. 354.

⁸ Ekmekçi, s. 354.

⁹ Söz konusu kanunun İngilizce metni için bkz. <https://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes/country/30/France/show> (Son Erişim: 21.12.2019)

¹⁰ Yener Ünver, *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2003, s. 147; İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 174; Nevzat Toroslu, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 273, 1970, s. 221.

tarafından koruma altına alınmış olabilir¹¹. Kanun koyucu, korumayı amaçladığı hukuksal değerleri kanunda suçların tasnifinde bir ölçüt olarak kullanır ve hangi hukuksal değeri daha önemli görüyorsa suç tipinin kanundaki bölümünü ona göre belirler, yani suçun kanunda düzenlendiği bölüme bakıldığında suçla korunması amaçlanan hukuksal değer de ne olduğu tespit edilebilir¹².

Ses veya görüntülerin kayda alınması suçunda birden fazla hukuki değer korunmaktadır. Ses veya görüntülerin kayda alınması suçu, TCK'de "Adliye Karşı Suçlar" başlığı altında düzenlenmiştir. Özek'e göre, adliye karşı suçların korumayı amaçladığı hukuksal değer genel anlamda, "adli faaliyetin norma uygunluğunun sağlanması" olduğu söylenebilir¹³. Toroslu'ya göre, adliye karşı suçların koruduğu hukuki değer, "devletin adli faaliyetinin normal ve düzgün çalışmasındaki menfaati" olarak kabul edilebilir¹⁴. Göktürk'e göre, "maddi gerçeğe ulaşılması suretiyle adaletin tecelli etmesindeki toplumsal menfaat ve adalet mekanizmasının işleyişine duyulan güven" adliye karşı suçların korumayı amaçladığı hukuki değerdir¹⁵. Kanaatimizce, adliye karşı suçlarda kanun koyucunun korumayı amaçladığı öncelikli hukuki değer; adliyenin ve adli makamların yaptığı işlemlerin korunması, buna bağlı olarak kamu menfaati, yani, toplumda adli makamların güvenilirliğine ve adil yargılanma hakkının korunduğuna dair inançtır. Öğretide ses veya görüntülerin kayda alınması suçunda korunması amaçlanan hukuksal değer konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Ünver'e göre, bu suçla korunması amaçlanan hukuksal değerler; "masumiyet karinesi, savunmanın güçsüzleşmesini önlemek ve adliye içinde ve mahkeme salonlarında adaletin koşulu olan sükuneti sağlamaktır"¹⁶. Başka bir görüşe göre, korunan hukuki değer, soruşturma ve kovuşturma işlemleri müddetince ses veya görüntülerin kaydı ve nakledilmesi neticesinde adli gerçeğin ortaya çıkmasının güçleşmesine engel olmaktır¹⁷. Parlar/Hatipoğlu'na göre, bu

¹¹ Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 177.

¹² M. Emin Artuk, Ahmet Gökçen, A. Caner Yenidünya, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 10. bs., Ankara, Adalet Yayınevi, 2016, s. 285-286; Mahmut Koca, İlhan Üzülmöz, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 6. bs., Ankara, Adalet Yayınevi, 2019, s. 48; Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 178; Mustafa Özen, **Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 3. bs., Ankara, Adalet Yayınevi, 2019, s. 394

¹³ Çetin Özek, "Adliye Karşı Suçların Hukuksal Konusu", **İÜHF**, C. LV, S. 3, 1997, s. 20.

¹⁴ Haluk Toroslu, "Suç Uydurma Suçu", **Ankara Barosu Dergisi**, 2013/1, s. 322.

¹⁵ Neslihan Göktürk, "Yalan Tanıklık Suçu (TCK m. 272)", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XX, Y. 2016, Sa. 1, s. 352.

¹⁶ Yener Ünver, **İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, İnfaz Kurumlarından Kaçma (TCK'da Düzenlenen Adliye Karşı Suçlar)**, 5. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 522.

¹⁷ Necati Meran, **Hakaret-İftira & Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama ve Soruşturmanın Gizliliğini İhlal Suçları**, 2. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2014, s. 456.

suçla korunması amaçlanan hukuksal değerler adliye, kişilik hakları ve adil yargılanma hakkıdır¹⁸.

Ancak, bu suçla korunması amaçlanan hukuksal değer yalnızca topluma ait değildir. Hukuki bir uyumsuzluk ortaya çıktığı takdirde bu uyumsuzluğun doğru bir şekilde sonuçlandırılması ve yapılan yargılama sonucunda doğru kararın verilmesi için maddi gerçeğin tespit edilmesi gerekmektedir; çünkü maddi gerçek ortaya çıkarılmadan doğru bir karar verildiğinden söz edilemeyeceğinden adaletin tecellisinde her ne kadar toplumun menfaati zarar görse de bireyin menfaati de bundan etkilenmektedir¹⁹. Ceza muhakemesinin amacı maddi gerçeğe ne pahasına olursa olsun ulaşmak değildir. Maddi gerçek ortaya çıkarılmaya çalışılırken soruşturma ve kovuşturma evrelerindeki işlemler hukuka uygun bir şekilde yürütülmelidir; zira, bu sayede bireyin adil yargılanma hakkı da korunmuş olacaktır²⁰. Soruşturma ve kovuşturma evresindeki ses veya görüntüleri kaydetmenin ve nakletmenin yasak olmasıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) m. 6/2’de düzenlenen masumiyet karinesi, yani bir suç ile itham edilen bir kişinin yasal olarak suçluluğu ispatlanıncaya kadar masum sayılacağına dair karine de korunacaktır²¹. Anayasa m. 38; soruşturmanın gizliliği ilkesini düzenleyen CMK m. 157, adliye binası içerisinde ve duruşma salonunda ses veya görüntülü alet kullanımını yasaklayan CMK m. 183 adil yargılanma hakkını ve buna bağlı olarak masumiyet karinesini korumayı amaçlayan hükümlerden birkaçıdır²². Yine, kişilik hakları ve özel hayatın gizliliği de bu suçun yaptırımı bağlanmasıyla koruma altına alınmıştır²³.

III. SUÇUN KONUSU

Suçun konusu, “suç teşkil eden hareketin yöneldiği kişi veya nesnenin maddi varlığı” veya “tipik hareketin üzerinde icra edildiği insan veya eşya” olarak tanımlanabilir²⁴. Ses veya görüntülerin kayda alınması suçunun konusu,

¹⁸ Ali Parlar/ Muzaffer Hatipoğlu, **5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Yorumu**, 2. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2008, s. 4361.

¹⁹ Göktürk, s. 352-353.

²⁰ Osman Yaşar/Hasan Tahsin Gökcan/Mustafa Artuç, **Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu-Cilt VI Madde 252-345**, 2. bs., Ankara, Adalet Yayınevi, 2014, s. 8414.

²¹ Nur Centel/ Hamide Zafer, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 13. bs., Ankara, Beta Basım Yayın, 2016, s. 167.

²² Hatice Derya Ormanoğlu, “Anayasal Bağlamda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Boyutuyla Suçsuzluk Karinesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, **Prof. Dr. Zeki Hafizoğulları’na Armağan**, S. 65(4), 2016, s. 2246.

²³ İzzet Özgenç, **Soruşturma İşlemlerinin Gizliliğini İhlal ve Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçları**, *Ceza Hukukunun Güncel Sorunları Kolokyumu*, ed. M. Tefik Gülsoy, 2010, s. 147.

²⁴ Mahmut Koca, İlhan Üzülmöz, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 12. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 116; Hakan Hakeri, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 22. bs., Ankara, Adalet

soruşturma veya kovuşturma işlemleri sırasında yetkisiz olarak kayda alınan veya nakledilen ses veya görüntülerdir²⁵. HMK bakımından suçun konusu ise HMK m. 153/1'in birinci cümlesinde öngörülen kayıt yasağına aykırı olarak çekilen fotoğraflar ya da kayda alınan ses ve görüntülerdir²⁶.

Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yetkisiz olarak kayda alınan veya nakledilen ses veya görüntülerin oluşturduğundan, bu işlemlerin yapıldığı esnada olmayıp örneğin celse arasında gerçekleştirilen ses veya görüntülerin kaydı veya nakli bu suçun konusunu oluşturmaz²⁷. CMK'nin 183. maddesinin gerekçesinde, "*Madde, her türlü sesli ve görüntülü kayıt ve nakil olanağı sağlayan aletleri yasakladığından fotoğraf çekilmesine engel yoktur.*" şeklinde bir ifade yer almaktadır. Ancak, *Ekmekçi*'nin bizim de katıldığımız görüşüne göre, fotoğrafların da görüntü kapsamına dahil edilmesi gerekmektedir; çünkü HMK'de kayıt yasağının belirtildiği hükümde fotoğraf çekilmesi yasaklanmışken, CMK kapsamında yasaklanan fiilde fotoğraf çekmenin olmaması maddenin düzenleme amacına ve korumakla amaçladığı hukuksal değere aykırılık teşkil etmektedir²⁸.

Suçun konusunun üzerindeki etkinin yoğunluğuna göre suçlar, zarar suçu veya tehlike suçu olarak ikiye ayrılmaktadır²⁹. Ses veya görüntülerin kayda alınması suçu bir tehlike suçudur. Kanunda suçun meydana gelmesi için suçun konusunun bir zarara uğraması aranmamıştır. Kanun koyucu, tehlike suçlarında, kanun koyucu suçla korunan hukuki değere önem vermekte ve kanun koyucu zarar ihtimali nedeniyle faili cezalandırmaktadır³⁰. Soruşturma veya kovuşturma evrelerinde suç tipinde belirtilen hareket olan ses veya görüntülerin kayda alınması veya nakledilmesi ile suç tamamlanmakta olup bu fiilin suçun konusu üzerinde bir tehlikeye yol açıp açmadığı araştırılmadığından³¹, bu suç tipi bir soyut tehlike suçu olarak kabul edilmelidir.

Yayınevi, 2019, s. 140; Berrin Akbulut, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 6. bs., Ankara, Adalet Yayınevi, 2019, s. 385; Veli Özer Özbek, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 10. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 211; Timur Demirbaş, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 14. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 562; Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 219.

²⁵ Ali Parlar, Mustafa Öztürk, **Uygulamada Adliye Karşı Suçlar**, İstanbul, Aristo Yayınları, 2018, s. 419; Meran, s. 456.

²⁶ Ekmekçi, s. 357.

²⁷ Parlar, Öztürk, s. 420-421.

²⁸ Ekmekçi, s. 357.

²⁹ Kayıhan İçel, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 4. bs., İstanbul, Beta Basım Yayın, 2017, s. 284; Özbek, Doğan, Bacaksız, s. 227.

³⁰ Demirbaş, s. 246; Özbek, Doğan, Bacaksız, s. 227.

³¹ İçel, s. 284.

IV. FAİL

Suçun kanuni tanımında belirlenmiş olan fiil üzerinde hakimiyet kuran, kanunda ihlal edilmesi yasaklanmış olan hareket veya neticeyi işleyen kişiye fail denir³². Fail bakımından suçlar; herkes tarafından işlenebilen suçlar ve özgü suçlar olmak üzere ikiye ayrılır³³. Özgü suçlar, yalnızca özel bir yükümlülük altında bulunan veya belli özellikleri haiz kişiler tarafından işlenebilmektedir³⁴. Ses veya görüntülerin kayda alınması suçunun kanuni tanımında, bu suçun faili bakımından herhangi bir özel sıfat veyahut özel bir yükümlülük altında bulunma durumu aranmamıştır. Yani, bu suç tipi, herkes tarafından işlenebilen³⁵, dolayısıyla, özgü suç olmayan bir suç tipidir. Suç herkes tarafından işlenebileceği için, Failin medya sektöründe görev yapıp yapmaması herhangi bir fark yaratmaz³⁶. Suçun basın tarafından işlenmesi durumunda, cezai sorumluluk bakımından, BsK m. 11 hükümlerinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Kanunda tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanacağına dair herhangi bir düzenleme öngörülmediğinden tüzel kişilerin bu suçun faili olamayacağı kabul edilmelidir.

V. MAĞDUR

Ceza hukuku anlamında mağdur, suç ile korunan değer sahibi olan kişidir³⁷. Başka bir deyişle, bir suçta mağduru belirlerken bakılması gereken, suçla korunması amaçlanan hukuksal değerdir. Suç ile korunması amaçlanan tek bir amaç varsa bu hukuksal değer sahibi olan bu kişi veya kişiler o suçun mağduru. Bununla beraber, suçla korunması amaçlanan hukuksal değer birden fazlaysa, mağdur, öncelikli olarak korunan hukuksal değer sahibi olarak kabul edilmelidir. Ses veya görüntülerin kayda alınması suçu, çok mağdurlu bir suçtur. TCK'nin Özel Hükümler başlıklı ikinci kitabının dördüncü kısmında düzenlenen, "*Millete ve Devlete Karşı Suçlar*" arasında, "*Adliyeye Karşı Suçlar*" başlığı altında yer almaktadır. Adliyeye karşı suçlarda korunması amaçlanan hukuksal değer yalnızca bir kişiye ait değildir. Bu bağlamda, ses veya görüntü-

³² Koca, Üzülmöz, **Genel Hükümler**, s. 112; Özen, **Genel Hükümler**, s. 372; Akbulut, s. 372; Demirbaş, s. 494.

³³ Özen, **Genel Hükümler**, s. 373.

³⁴ Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 212; Koca, Üzülmöz, **Genel Hükümler**, s. 113; Artuk, Gökçen, Yenidünya, s. 273; Akbulut, s. 372; Özen, **Genel Hükümler**, s. 373; Özbek, Doğan, Bacaksız, s. 211.

³⁵ Parlar, Öztürk, s. 421.

³⁶ Ünver, **İftira**, s. 522; Parlar, Hatipoğlu, s. 4362; Yaşar, Gökcan, Artuç, s. 8101; Ekmekçi, s. 359; Meran, s. 456.

³⁷ Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 223; Özbek, Doğan, Bacaksız, s. 211; Artuk, Gökçen, Yenidünya, s. 288; Hakeri, s. 138; Akbulut, s. 383; Özen, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, s. 384.

lerin kayda alınması suçunun korumayı amaçladığı hukuksal değerler adliye ve adli makamların güvenilirliğine olan inanç ve adil yargılanma hakkı olduğunu belirlediğimize göre, oluşturan herkes, birincil derecede mağdur olarak kabul edilmelidir³⁸. Ayrıca, somut olayda, adil yargılanma hakkı ve buna bağlı olarak masumiyet karinesi, özel hayata saygı veya kişilik hakkı ihlal edilen şüpheli, sanık, mağdur veya HMK bakımından bakıldığında davanın tarafları, ses veya görüntülerin yargı görevi yapanları, bilirkişileri veya tanıkları tehdit etme ya da korkutma gibi bir amaçla kullanılması halinde ise bu kişiler de suçun ikincil derecede mağduru kabul edilmelidir³⁹. Bununla birlikte, her suçun asli ve zorunlu mağdurunun devlet olduğu görüşü de doktrinde savunulmakla beraber⁴⁰, tüzel kişilerin mağdur değil, ancak suçtan zarar gören olabileceği görüşü de mevcuttur⁴¹.

Birincil ve ikincil derecede mağdur ayrımının yapılması özellikle zincirleme suçlar bakımından, mağdur sayısının tespitinde önem taşıyacaktır⁴². Zira, bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda aynı mağdura karşı işlenmiş bir fiilin varlığı söz konusu ise zincirleme suç hükümleri uygulanabilecektir. Buna karşın, aynı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanabilmesi bakımından tek fiile aynı suçun farklı mağdurlara karşı işlenmiş olması aranmaktadır. Bu bağlamda gerekli açıklamalar, içtima bahsinde ele alınacaktır.

VI. SUÇUN MADDİ UNSURU

A. Hareket

İnceleme konusu suç bakımından ön şart, soruşturma veya kovuşturma evresinde olunmasıdır. Ceza muhakemesi, soruşturma ve kovuşturma evrelerinden oluşur (CMK m. 2). Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar olan evre soruşturma evresidir. Soruşturma evresi, uyuşmazlığın taraflarının temel hak ve hürriyetlerine uyularak maddi gerçeğe ulaşılabilmesi için atılan ilk adımdır⁴³. Soruşturma evresi sonunda toplanan deliller suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturuyorsa Cumhuriyet

³⁸ Özgenç, **Soruşturma İşlemlerinin**, s. 154; Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 225; Göktürk, s. 376. *Meran*'a göre soruşturma ve kovuşturma makamlarının bir mağduriyeti olmayıp bunlar suçtan zarar gören olarak kabul edilmelidir. Bkz. *Meran*, s. 439.

³⁹ Ekmekçi, s. 359.

⁴⁰ Demirbaş, s. 565.

⁴¹ Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 224.

⁴² Özen, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, s. 389.

⁴³ Mustafa Özen, **Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku**, 3. bs., Ankara, Adalet Yayınevi, 2019, s. 988.

savcısı bir iddianame düzenler (CMK m. 170/2). Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edemediyse veyahut kovuşturma yapılabilmesine olanak yoksa kovuşturmaya yer olmadığına karar verir (CMK m. 172/1).

Soruşturma evresinde kişilerin lekelenmeme haklarının zedelenmemesi ve delillerin kolay toplanabilmesi ve karartılmaması açısından soruşturma evresinin gizli olması şarttır. Keza, CMK m. 157 uyarınca “*Kanunun başka türlü hüküm koyduğu haller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir.*”. Soruşturmanın gizliliği dahili ve harici gizlilik olmak üzere ikiye ayrılır. Dahili gizlilik, soruşturma işlemleri sırasında hazır bulunabilme hakkına sahip olan kişilerden bazılarını yönelik olarak, kanundaki usul ve esaslara uygun bir biçimde soruşturma işlemlerinin gizli tutulmasını ifade ederken; harici gizlilik, soruşturma işlemlerine katılma hak ve yükümlülüğüne sahip bulunmayan kişilere karşı, elde edilen bilgi ve belgelerin gizliliğinin korunmasıdır⁴⁴. Soruşturmanın gizliliği kuralının ihlal edilmesi ise TCK m. 285’te ve inceleme konumuz olan TCK m. 286’da suç olarak düzenlenmiştir.

Kovuşturma evresi ise sunulan iddianamenin mahkeme tarafından kabulüyle başlayıp hükmün kesinleşmesine kadar sürer. Kovuşturma evresinin açıklığı kural, kapalılığı istisnadır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (İHEB) m. 10’da; AİHS m. 6’da kovuşturma evresinin açıklığı ilkesi uluslararası anlamda düzenlenmiştir. İç hukukumuzda ise; Anayasa m. 141’ye göre mahkemelerdeki duruşmalar herkese açıktır; ancak genel ahlakın veya kamu güvenliğinin gerekli kıldığı durumlarda duruşmaların bir kısmının ya da tamamının kapalı yapılmasına karar verilebilir. Yine, CMK m. 182’de ve HMK m. 28’de duruşmaların aleniyeti ilkesi güvence altına alınmıştır. Duruşmaların aleniyeti, yargılama işlemlerinde bulunması mutlak olan kişiler dışındaki kişilerin de hazır bulunabilmesi ve duruşmaları izleyebilmesi anlamına gelmektedir⁴⁵. Duruşmalar herkes tarafından izlenebilir, mahkeme tutanakları açıktır, hüküm açık duruşmada verilir⁴⁶. Bu sayede, toplumun ceza muhakemesi sonucu olarak verilen kararın adil olduğu yönündeki inancı korunmuş olunacak ve aynı zamanda hakimlerin de denetimi sağlanarak keyfî karar verilmesinin önüne geçilmiş olunacaktır.

⁴⁴ Özen, **Ceza Muhakemesi**, s. 993.

⁴⁵ Hamide Zafer, “Medya Özgürlüğü ve Adli Haberlerin Verilişi”, **Prof. Dr. Selahattin Sulhi Tekinay’ın Anısına Armağan**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1999, s. 765.

⁴⁶ Handan Yokuş Sevük, “Adil Yargılanma Kapsamında Ceza Yargılamasında Aleniyet İlkesi”, **Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı**, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004, s. 748.

Ceza hukukunda failin sorumluluğunun kaynağı; suçun kanuni tanımında yer alan, haksızlık oluşturan harekettir. Hareket niteliği taşımayan, kişinin iç dünyası, yalnızca bir düşünce ya da davranışın cezalandırılması söz konusu değildir⁴⁷. İnceleme konusu suç tipinin hareket unsuru, soruşturma ve kovuşturma işlemleri sırasındaki ses veya görüntüleri yetkisiz olarak kayda almak veya nakletmektir⁴⁸. Türk Dil Kurumu'na göre, kayıt “sesi veya görüntüyü manyetik bant üzerine geçirme işlemi”; nakil ise “bir yerden alıp başka bir yere iletme, aktarma, taşıma, geçirme, aktarım” anlamına gelmektedir⁴⁹. Bununla birlikte, teknolojik gelişmeler de göz önünde bulundurularak kayıt kavramı yalnızca manyetik bant üzerine geçirme olarak algılanmamalı, cep telefonu gibi kayıt olanağı sağlayan aletlere kayıt yapılması da bu kapsamda düşünülmelidir⁵⁰. Maddenin lafzını birebir dikkate alırsak, tipik eylem unsurunun gerçekleşmesi için bir ses veya görüntü kayıt ya da nakletme hareketinin hem soruşturma evresinde hem de kovuşturma evresi sırasında yapılması gerekecektir. Ancak Ünver'in bizim de katıldığımız görüşüne göre, maddenin kaleme alınışında hata söz konusudur ve maddedeki “ve” bağlacı yerine “veya” bağlacının kullanılması gerekmektedir⁵¹. “Maddenin bu hali kanunilik ve belirginlik ilkesi açısından sorunlu ve tartışmaya açıktır. Maddenin düzenleniş amacına aykırı da olsa, maddenin lafzı burada her iki ceza muhakemesi evresindeki ses veya görüntülerin kaydedilmesini veya naklini gerektirir biçimde yorumlamaya zorlamaktadır”⁵². Maddenin yorumlanması birebir madde lafzına uygun şekilde yapılırsa, suç tipi birden fazla hareketli bir suç olacaktır; ancak, eğer “veya” bağlacı kullanılarak düzenleme ele alınırsa suç seçimlik hareketli bir suç haline dönüşecektir⁵³. Suçun oluşması için soruşturma veya kovuşturma evrelerinde kayıt veya nakil hareketlerinden birinin yapılması yeterli olacak, her iki hareketin birlikte yapılması aranmayacaktır⁵⁴. Bu bağlamda, ses veya görüntünün ya da her ikisinin birden kaydedilmesi veya bu ses veya görüntülerin nakledilmesi işlemlerinden birinin veya tümünün yetkisiz olarak soruşturma veya kovuşturma sırasında gerçekleştirilmesi TCK m. 286'da yer alan suça vücut verecektir⁵⁵.

⁴⁷ Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 7. bs., Ankara, Yetkin Yayınları, 2016, s. 228; Koca, Üzülmöz, *Genel Hükümler*, s. 88; Özbek, Doğan, Bacaksız, s. 212.

⁴⁸ Parlar, Öztürk, s. 421.

⁴⁹ Türk Dil Kurumu Sözlüğü, <http://www.tdk.gov.tr> (Son Erişim: 20.12.2019)

⁵⁰ Ekmekçi, s. 362.

⁵¹ Ünver, *İftira*, s. 522-523.

⁵² Ünver, *İftira*, s. 523.

⁵³ Ünver, *İftira*, s. 523.

⁵⁴ Ekmekçi, s. 361.

⁵⁵ Parlar, Öztürk, s. 421.

Ses veya görüntü alıcı aletlerin kullanılması yasağını düzenleyen CMK m. 183'e bakıldığında; her türlü sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletlerin kullanılmasının yasaklandığı görülmektedir. Bu sebeple, *Ekmekçi*'nin bizim de katıldığımız görüşüne göre, madde lafzından bahisle, örnek vermek gerekirse, cep telefonlarının yalnızca konuşmak veya mesajlaşmak amacıyla kullanılması halinde dahi bu yasak kapsamına gireceği izlenimi doğsa bile, maddenin amacına göre yorum yapılmalı ve cep telefonuyla konuşma yapılması ya da kısa mesaj gönderilmesi durumunda bu fiilin yasak kapsamına girmediği, ancak yasak kapsamındaki ses veya görüntülerin cep telefonundan bir mesaj yoluyla gönderilmesi halinde CMK m. 183'te yasaklanan fiili oluşuracağı kabul edilmelidir⁵⁶. Yine, maddenin lafzına bakıldığında CMK m. 183'teki düzenlemeden duruşma başlamadan önce duruşma salonunda sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletlerin kullanılabilmesi sonucu çıkarılabilir; ancak amaca göre yorum yapılırsa duruşma salonu ile adliye binası kavramlarının birbirinden farklı olduğu ve duruşma başlamadan önce de duruşma salonunda ses ve görüntü kaydı ve nakli yapılamayacağı sonucuna ulaşılmalıdır⁵⁷. Benzer şekilde, maddede soruşturma ve kovuşturma sırasındaki kayıt ve nakilden söz edildiği için; *"yasağa aykırı olarak kayda alınan veya nakledilen ses veya görüntülerin yayınlanması halinde, yayını yapan kişi yalnızca gazetecilik mesleğinin icrası amacıyla, herhangi bir katkısı olmadan, sadece eline geçen ses veya görüntüleri yayınlarsa basın mensubu bakımından bu suç oluşmayacaktır; ancak, eş zamanlı olarak teknolojik aletlerle görüntülerin nakledilerek yayınlanması durumunda bu suç oluşacaktır"*⁵⁸. Yine, maddenin lafzi yorumu gereği sanki soruşturma ve kovuşturma evrelerindeki ses veya görüntülerin tümünün kaydı veya nakli suçun oluşması için şartmış gibi anlaşıl-sa da, soruşturma ve kovuşturma evresinde tek bir ses veya görüntünün kaydı veya nakli hareket unsurunun gerçekleşmesi için yeterli olacaktır⁵⁹.

B. Netice

Hareketin dış dünyada meydana getirdiği değişikliğe netice denir⁶⁰. Suçun kanuni tanımında neticenin bulunup bulunmamasına göre suçlar sırf hareket

⁵⁶ Ekmekçi, s. 362.

⁵⁷ Özen, **Ceza Muhakemesi**, s. 1085.

⁵⁸ Ekmekçi, s. 362.

⁵⁹ Ünver, **İftira**, s. 523-524.

⁶⁰ Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 191; Özbek, Doğan, Bacaksız, s. 225; Artuk, Gökçen, Yenidünya, s. 215.

suçları ve neticeli suçlar olarak ikiye ayrılabilir⁶¹. Sırf hareket suçları, kanundaki tanıma uygun bir icrai veya ihmali hareketin yapılmasıyla tamamlanan ve tamamlanması için bir neticenin gerçekleşmesinin aranmadığı suçlardır⁶². Neticeli suçlarda ise suçun tamamlanabilmesi için sırf hareketin icrası yeterli görülmemekte; aynı zamanda bir neticenin de gerçekleşmesi aranmaktadır⁶³. TCK m. 286'da düzenlenmiş olan suç tipi sırf hareket suçu olarak kabul edilmelidir. Soruşturma ve kovuşturma işlemleri sırasında ses veya görüntülerin yetkisiz olarak kayda alınması failinin işlenmesiyle suç tamamlanır. Ayrıca bir neticenin gerçekleşmesi veya ceza muhakemesine katılan kişilerin bu konuda bilgi sahibi olup olmaması aranmaz.

C. Nedensellik Bağı

Cezai sorumluluğun doğabilmesi için failin gerçekleştirdiği hareket ile meydana gelen netice arasında nedensellik bağı bulunması gerekir⁶⁴. Ancak; hareket ile netice arasında nedensellik bağının bulunması cezalandırılabilir anlamında tek koşul değildir; zira, bir olayda nedensellik bağı mevcut olsa bile fail, neticeden sorumlu tutulmayabilir. Failin sorumlu tutulabilmesi için ayrıca, netice faile objektif olarak yüklenebilmelidir⁶⁵. Sırf hareket suçlarında nedensellik bağının tespiti önem taşımamaktadır⁶⁶. Suçun oluşması için hareketin yapılması yeterli görülmektedir⁶⁷. TCK m. 286'da yer alan suç tipi sırf hareket suçu olduğundan nedensellik bağının tespiti önem taşımamaktadır.

VII. SUÇUN MANEVİ UNSURU

Ses veya görüntülerin kayda alınması suçunun manevi unsuru kasttır. Suçun kanuni tanımındaki maddi unsurların mevcut olduğunu veya fiil sırasında gerçekleşeceğini ve neticenin meydana geleceğini düşünmüş, kesin olarak öngörmüş failde doğrudan kast bulunmaktadır⁶⁸. Olası kastta ise suçun kanuni tanımında belirlenen maddi unsurların gerçekleşebileceği fail tarafından öngörülmekte olup doğrudan kasttan farklı olarak, maddi unsurların gerçekleşmesi istenmemekte,

⁶¹ Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 191; Artuk, Gökcen, Yenidünya., s. 250; Koca, Üzülmöz, **Genel Hükümler**, s. 127; Soyaslan, s. 238; Akbulut, s. 320; Özen, **Genel Hükümler**, s. 343, Hakeri, s. 174.

⁶² Akbulut, s. 320.

⁶³ Koca, Üzülmöz, **Genel Hükümler**, s. 128.

⁶⁴ Özen, **Genel Hükümler**, s. 347.

⁶⁵ Koca, Üzülmöz, **Genel Hükümler**, s. 130.

⁶⁶ Özen, **Genel Hükümler**, s. 347.

⁶⁷ Koca, Üzülmöz, **Genel Hükümler**, s. 129.

⁶⁸ Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 253; Koca, Üzülmöz, **Genel Hükümler**, s. 168; Akbulut, s. 407; Özbek, Doğan, Bacaksız, s. 257.

kabullenilmektedir. Yani, fail, fiilinin sonucu olarak suçun kanuni tanımında yer alan unsurların gerçekleşebileceğini öngörmekte, ancak buna rağmen fiili işlenmektedir⁶⁹. Ses veya görüntülerin kayda alınması suçu doğrudan veya olası kast işlenebilir⁷⁰. Tipikliğin maddi unsurlarının olası kastın kapsamına girdiği kabul edilmelidir, bu bağlamda, suçun konusu, mağdur, hareket ve netice olası kastın kapsamındadır⁷¹. Örnek vermek gerekirse fail, soruşturma veya kovuşturma işlemleri sırasında bir görüntüyü kaydetmede yetkisiz olduğu konusunda tereddüt içinde kalır ve *ne olursa olsun yetkisiz olsam da kaydedeceğim* derse, olası kastın varlığı kabul edilmelidir. Suçun oluşabilmesi için failin bir kişiyi veya adliye makamlarını tehlikeye sokma, masumiyet karinesini zedeleme, kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal etme gibi özel bir amacının bulunması aranmadığından suç genel kastla işlenebilen bir suçtur⁷². Bu suçun taksirle işlenebileceği kanunda öngörülmediğinden taksirle işlenemeyeceği kabul edilmelidir.

VIII. HUKUKA UYGUNLUK SEBEPLERİ

Hukuka aykırılık, işlenen bir hareketin yalnızca ceza hukuku bağlamında değil, bütün hukuk düzeni ile çatışma halinde bulunması anlamına gelir⁷³. Hukuka aykırılık, somut olayda hukuka uygunluk sebebinin bulunmamasını ifade eder. Yani, hukuka uygunluk sebepleri suçun oluşabilmesi için olumsuz koşul niteliğindedir. İnceleme konusu ses veya görüntülerin kayda alınması suçu bakımından, tipik eylemin suç oluşturabilmesi için, failin ses veya görüntü kayıta da nakil açısından yetkisiz olması gerekmektedir⁷⁴. CMK'nin ses veya görün-

⁶⁹ Akbulut, s. 411.

⁷⁰ Suçun olası kastla işlenemeyeceği yönündeki görüş için bkz. Ekmekçi., s. 377; Meran, s. 459; Parlar, Öztürk, s. 421.

⁷¹ Özen, **Genel Hükümler**, s. 428.

⁷² Ünver, **İftira**, s. 453.

⁷³ Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 313; Artuk, Gökçen, Yenidünya, s. 378; Koca, Üzülmüş, **Genel Hükümler**, s. 272; Özbek, Doğan, Bacaksız, s. 274; Akbulut, s. 475; Özen, **Genel Hükümler**, s. 502; Hakeri., s. 302.

⁷⁴ Bkz. Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 03.04.2019 Tarihli 2018/4933 Esas ve 2019/4453 Karar Sayılı Kararı: "*Şikayete konu CD'nin incelenmesi sonunda hazırlanan bilirkişi raporuna ve dosya kapsamına göre; Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat ve zabıt katibi tarafından da gereği gibi ifadesinin alınmadığını iddia eden sanığın, bu durumu delillendirmek amacıyla yaptığı gizli çekim esnasında, şikayetçilerin, başkalarının görmesini ve bilmesini istemeyecekleri özel yaşam alanlarına ilişkin görüntülerinin kaydedilmediği; ancak, soruşturma işlemi sırasındaki ses ve görüntüleri yetkisiz olarak kayda alan sanığa, iddianamede eyleminin tarif edildiği de nazara alınıp, CMK'nin 226. maddesi uyarınca TCK'nın 286/1. madde ve fıkrasının uygulanması ihtimaline binaen ek savunma hakkı tanınması ve sanığın eyleminin ses veya görüntülerin kayda alınması suçu kapsamında değerlendirilmesi gerekirken, sanığın sübut bulan eylemi yalnızca TCK'nın 134/1. madde ve fıkrası kapsamında değerlendirilip, görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçundan yazılı şekilde mahkumiyet hükmü kurulması, isabet-sizdir.*" Kazancı İçtihat Programı <http://www.kazanci.com> (Son Erişim: 21.12.2019)

tü alabilmeye izin verdiği veyahut yükümlülük olarak düzenlediği durumlarda kayıt veya nakil yetkili olarak gerçekleştirilmiş olacaktır⁷⁵. Soruşturma işlemlerini yürüten Cumhuriyet savcısının veya kovuşturma evresinde hakim veya mahkemenin izin vermesi halinde ses veya görüntülerin kayda alınması veya nakledilmesi suç oluşturmayacaktır. Adli kolluğun kayıt ve nakletme işlemlerine izin verme yetkileri bulunmamaktadır⁷⁶. Ünver'in bizim de katıldığımız görüşüne göre, “*‘Yetki’ kelimesi yanıltıcı olup, yetkili kimse yapsa dahi, kanuni koşullara veya hukuka uygunluk koşul ve unsurlarına riayet edilmeksizin yapılan bu tür eylemler yine hukuka aykırı olacak ve bu suça vücut verecektir. Buradaki ‘yetkisiz olarak’ kelimesi ‘hukuka aykırı olarak’ biçiminde anlaşılmalı ve her somut olayda karar veren, uygun gören veya yapan makamın statüsünden daha ziyade, hukuka uygun gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine bakmak gerekir.*”⁷⁷.

CMK m. 183'te ses ve görüntü alıcı aletlerin kullanılması yasağının bazı istisnaları hükme bağlanmıştır. Buna göre, 180. maddenin 5. fıkrası ile 196. maddenin 4. fıkrası gereği ses veya görüntü alıcı aletler kullanılabilir. CMK m. 180/5 hükmüne göre, CMK m. 180/1'e göre naiple veya istinabe yoluyla dinlenen veya CMK m. 180/3 hükmüne göre kendi mahkemesi önünde dinlenen “...*tanık veya bilirkişinin aynı anda görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle dinlenebilmeleri olanağının varlığı hâlinde bu yöntem uygulanarak ifade alınır. Buna olanak verecek teknik donanımın kurulmasına ve kullanılmasına ilişkin esas ve usuller yönetmelikte gösterilir.*”. CMK m. 196/4'te ise 15.08.2017 tarihinde çıkarılan kanun hükmünde kararname ile yapılan değişikliğe göre, “*Hâkim veya mahkemenin zorunlu gördüğü durumlarda, aynı anda görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle yurt içinde bulunan sanığın sorgusu yapılabilir veya duruşmalara katılmasına karar verilebilir*”.

CMK m. 183'te açıkça düzenlenmeyen ancak başka maddelerde ses veya görüntü alıcı aletlerin kullanılması yasağına istisna olacak düzenlemeler de bulunmaktadır⁷⁸. Bunlardan birincisi, CMK'nin 52. maddesinin 3 ve 4. fıkrasında yer alan tanık dinlemeye ilişkin düzenlemelerdir. Buna göre, tanıkların dinlenmesi sırasında görüntü veya sesler kayda alınabilir. Ancak; mağdur çocukların ve duruşmaya getirilmesi mümkün olmayan ve tanıklığı maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunlu olan kişilerin tanıklık yapması durumunda bu kayıt zorunludur. Ses ve görüntü kayıtları, sadece ceza muhakemesinde kullanılır.

⁷⁵ Ünver, **İftira**, s. 524.

⁷⁶ Parlar, Öztürk, s. 421.

⁷⁷ Ünver, **İftira**, s. 524.

⁷⁸ Detaylı bilgi için bkz. Ekmekçi, s. 367-373.

Ses veya görüntü alıcı aletlerin kullanılması yasağının bir diğer istisnası, CMK'nin fizik kimliğin tespitini düzenleyen 81. maddesidir. “Üst sınırı iki yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı şüpheli veya sanığın, kimliğinin teşhisi için gerekli olması halinde, Cumhuriyet savcısının emriyle fotoğrafı, beden ölçüleri, parmak ve avuç içi izi, bedeninde yer almış olup teşhisini kolaylaştıracak diğer özellikleri ile sesi ve görüntüleri kayda alınarak, soruşturma ve kovuşturma işlemlerine ilişkin dosyaya konulur.”. Maddede, kanımızca hatalı olarak fotoğraf görüntü kapsamında kabul edilmemiş, ayrıca zikredilmiştir. Aynı şekilde, fizik kimliğin tespitine ilişkin yetki de Cumhuriyet savcısına verilmiştir; ancak özellikle kovuşturma evresinde hakim veya mahkemenin de bu tedbire karar verebileceği, bu bağlamda işlemin TCK m. 286’da zikredilen yetkisiz işlem olmayacağı kabul edilmelidir⁷⁹. 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu’nun (PVSK) 5. maddesinin 5. fıkrasında “(a) bendi hariç birinci fıkra ile dördüncü fıkra kapsamına giren kişilerin ayrıca fotoğrafları alınarak, ikinci fıkroda belirlenen esaslara uygun olarak parmak izi ile birlikte sisteme kaydedilir.” hükmüyle göz altına alınanlara dair bir fizik kimliğin tespiti işlemi daha belirlenmiştir ve bu işlem de CMK m. 183 hükmünün istisnasını oluşturmaktadır⁸⁰.

Bir diğer istisna, otopsi işleminin düzenlendiği CMK m. 87/5 hükmüdür. Otopsi işlemi yapılırken cesedin görüntülerinin kayda alınacağı öngörülmüştür. Yine, CMK m. 135’te düzenlenen telekomünikasyon yoluyla iletişimin denetlenmesi ve CMK m. 140’ta düzenlenen teknik araçlarla izleme tedbirleri kapsamında gerçekleştirilen ses veya görüntü kayıtları da tedbirlere hukuka uygun bir şekilde başvurulmuş olması koşuluyla, CMK m. 183’teki yasağın istisnalarını oluşturacaktır⁸¹. Aynı şekilde, CMK’nin 147. maddesinin h bendinde ifade ve sorgu işlemlerinin kaydında teknik imkanlardan yararlanılacağı belirtilmiş ve özellikle sanığın sorgusu olmak üzere imkanların elverdiği ölçüde CMK kapsamında ses veya görüntü kaydedilebileceği öngörülmüştür.

Ses veya görüntülerin yetkili olarak kaydedilebileceği son hal ise 17.10.2019 tarihinde CMK’de yapılan değişikliklerle oluşturulmuştur. CMK’nin 236. maddesinin 5. fıkrasına yapılan eklemeye göre, “Türk Ceza Kanununun 103. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen suçlardan mağdur olan çocukların soruşturma evresindeki beyanları, bunlara yönelik hizmet veren merkezlerde Cumhuriyet savcısının nezaretinde uzmanlar aracılığıyla alınır. Mağdur çocuğun beyan ve görüntüleri kayda alınır.”. Aynı maddenin 6. fıkrası

⁷⁹ Ekmekçi, s. 368.

⁸⁰ Ekmekçi, s. 369.

⁸¹ Ekmekçi, s. 369.

sına göre “*Türk Ceza Kanununun 102. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen suçlardan mağdur olanların soruşturma evresindeki beyanları bakımından da beşinci fıkra hükmü uygulanır. Ancak, beyan ve görüntülerin kayda alınmasında mağdurun rızası aranır.*”. Kanunda öngörülen yetki çerçevesinde alınan bu beyan ve görüntü kayıtları dava dosyasında saklanır, kimseye verilmez ve gizliliği için gerekli tedbirler alınır. Bu beyan ve görüntü kayıtları, yazılı tutanağa dönüştürülür. Bu tutanak, talepte bulunan şüpheli, sanık, müdafii, mağdur, vekil veya kanuni temsilciye verilir. Beyan ve görüntü kayıtları bu kişilere soruşturma ve kovuşturma makamlarının gözetiminde gizliliği korunmak suretiyle izletilebilir. Fıkra kapsamında tutanağın verileceği kişiler arasında katılanın sayılmamış olması bir eksiklik olarak kabul edilmelidir.

Belirttiğimiz bu ceza muhakemesi işlemlerinin yetkili olarak yapılması her zaman ses veya görüntü kaydının ya da naklinin hukuka uygun yapıldığı anlamına gelmemektedir⁸². Bu işlemler yetkili kişiler tarafından yapılmakla birlikte hukuka aykırı bir biçimde gerçekleştirilmiş de olabilirler. Maddenin lafzı birebir değerlendirilirse bu tür hukuka aykırı kayıt veya nakiller tipik eylemi oluşturmayacağından suça mahal vermeyecektir⁸³. Ancak maddedeki “*yetkisiz*” kelimesi “*hukuka aykırı olarak*” anlamında değerlendirilirse bu tür kayıt veya nakiller TCK m. 286 anlamında suç oluşturacaktır.

İlgilinin rızası inceleme konusu suç tipinde hukuka uygunluk sebebi olarak kabul edilmeli midir, soruşturma veya kovuşturma evrelerinde ilgili kişiler ses veya görüntülerinin kayda alınmasına ya da nakledilmesine izin verirlerse suç oluşmayacak mıdır hususu da ele alınmalıdır. Rıza, kişinin üzerinde mutlak surette tasarrufta bulunabileceği bir hakkına ilişkin olarak verildiyse, hareketi veya neticeyi hukuka uygunluk sebebi haline getirir⁸⁴. Yani, kişinin rıza açıklamasının hukuka uygunluk sebebi olabilmesi için, üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hak söz konusu olmalıdır. Korunan hukuki değer toplumun geneline ilişkin olan, suçun mağdurunun yalnızca bir kişi olmadığı, toplumdaki herkesin mağdur olduğu *Millete ve Devlete Karşı Suçlar* bakımından ilgilinin rızası bir hukuka uygunluk nedeni olarak kabul edilemez, zira kişinin tasarruf hakkı bulunmamaktadır⁸⁵. Ses veya görüntülerin kayda alınması suçu da bu tip bir suçtur. İlgilinin rızası, ses veya görüntülerin kayda alınması suçunda bir hukuka uygunluk nedeni sayılamaz.

⁸² Ünver, **İftira**, s. 525.

⁸³ Ünver, **İftira**, s. 525.

⁸⁴ Özen, Genel Hükümler, s. 570; Akbulut, s. 493.

⁸⁵ Artuk, Gökçen, Yenidünya, s. 455; Koca, Üzülmöz, **Genel Hükümler**, s. 292.

IX. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

A. Teşebbüs

TCK m. 35’te düzenlenen teşebbüs; sırf hareket suçlarında, kişinin işlemeyi kast ettiği bir suçun tanımında yer alan fiilin icrasına elverişli hareketlerle başlamış olmakla birlikte, dış etmenler nedeniyle, icra hareketlerinin tamamlanamamış olması halinde veya neticeli suçlarda ya icra hareketlerinin tamamlanamaması ya da kanunda belirtilen neticenin gerçekleşmemesi hallerinde söz konusu olur⁸⁶. TCK m. 286’da düzenlenen suçun sırf hareket suçu olduğunu belirtmiştik. Sırf hareket suçlarına teşebbüs, kural olarak mümkün değildir; ancak icra hareketleri kısımlara bölünebiliyor ve dış etkenler sebebiyle tamamlanamamış ise teşebbüs mümkün olabilir⁸⁷. Soruşturma veya kovuşturma işlemleri sırasında örneğin, kayıt yapmak üzere harekete başlandıktan sonra bir failin yakalandığı durumlarda hareket parçalara ayrılabilirdiğinden teşebbüs mümkün kabul edilecektir. Ünver’in bizim de katıldığımız görüşüne göre, “*kayda alma veya nakletme fiilleri belli bir zaman dilimine yayılabilen ve bölünebilen fiiller olduğundan, icra hareketlerine başlandıktan sonra hareket, failin iradesi dışında kesilmişse*” fail hakkında teşebbüs hükümleri uygulanacaktır. Ancak, az veya çok kayıt ya da nakil, yani hareket gerçekleştiği takdirde ise ayrıca bir somut neticenin gerçekleşmesi aranmadığı için tamamlanmış suçla ilişkin hükümler faile uygulanacaktır⁸⁸. Doktrinde katılmadığımız başka bir görüş ise soyut tehlike suçu olan bu suç tipine teşebbüs hükümlerinin uygulanmasının mümkün olmadığını savunmaktadır⁸⁹.

B. İştirak

TCK m. 286’da düzenlenen ses veya görüntülerin kayda alınması suçu iştirak bakımından herhangi bir özellik arz etmez ve iştirake ilişkin genel hükümler; yani, müşterek faillik, dolaylı faillik, azmettirme, yardım etme bu suç açısından da geçerlidir⁹⁰.

⁸⁶ Özgenç, **Genel Hükümler**, s. 495; Özen, **Genel Hükümler**, s. 763; Artuk, Gökçen, Yenidünya, s. 587; Akbulut, s. 616.

⁸⁷ Artuk, Gökçen, Yenidünya, s. 610.

⁸⁸ Ünver, **İftira**, s. 525; Parlar, Öztürk, s. 422.

⁸⁹ Ekmekçi, s. 378; Özbek, Doğan, Bacaksız, s. 446.

⁹⁰ Ünver, **İftira**, s. 526; Meran, s. 459.

C. İçtima

1. Zincirleme Suç

Koşulları gerçekleştiği takdirde zincirleme suç hükümleri uygulanabilir. TCK m. 286 bakımından, bir soruşturma ve kovuşturma işlemi sırasında gerçekleştirilen birden fazla kayıt veya nakil hareketi, örneğin, birden fazla görüntünün, fotoğrafın çekilmiş olması tek suç sayılmalıdır⁹¹. Ancak, bir olayla ilgili soruşturma evresindeki bazı işlemler sırasında görüntüler kaydedilip daha sonra kovuşturma evresine geçildiğinde tekrar nakil veya kayıt işleminin yapılması durumunda TCK m. 43/1'de yer alan zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerekecektir⁹². TCK m. 286'daki suçun mağduru toplumu oluşturan herkes olarak kabul edildiği için mağdur belli bir kişi değildir. TCK m. 43/1'de "*Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır*" ifadesi karşısında şartları sağlandığı takdirde zincirleme suç hükümlerinin uygulanacağı söylenebilir. TCK m. 43/2 bağlamında bir değerlendirme yapmak gerekirse, 43/2'de aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da zincirleme suç hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Toplumun birincil sırada mağdur kabul edildiği çok mağdurlu suçlarda, tek harekette aynı suçun işlenmesi halinde, her koşulda birden fazla mağdur bulunacaktır. Bu bağlamda TCK m. 43/2, çok mağdurlu suçlarda uygulanmamalı, mağduru gerçek veya tüzel kişi olabilen suçlarda mağdurun birden çok olması durumlarında uygulanmalıdır⁹³. Yani, TCK m. 43/2, tek hareketle birden çok gerçek kişi veya özel hukuk tüzel kişisinin birincil derecede mağdur olduğu durumlarda uygulanmalıdır. TCK m. 286'daki suç ile adliye ve adli makamların yaptığı işlemlerin korunması amaçlandığından toplumu oluşturan herkes, birincil derecede mağdur olarak kabul edilmektedir. Ses veya görüntülerin kayda alınmasıyla veya nakledilmesiyle hakları zedelenen kişiler ise ikincil derecede mağdurdur. Hal böyle olunca bu suçta zincirleme suç hükümlerinin yalnızca TCK m. 43/1'de öngörüldüğü şekilde uygulanabileceği kabul edilmelidir.

2. Fikri İçtima

Ses veya görüntülerin soruşturma ve kovuşturma aşamasında yetkisiz şekilde kayda alınması veya nakledilmesi halinde adliyenin düzeni ve işleyişi bozulacak ve bu tip kayıtların yayınlanması halinde de TCK m. 285'te düzenle-

⁹¹ Yaşar, Gökcan, Artuç, s. 8102.

⁹² Ekmeççi, s. 379.

⁹³ Mustafa Özen, *Öğreti ve Uygulama İşığında Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 3. bs., Ankara, Adalet Yayınevi, 2019, s. 948.

nen gizliliğin ihlali suçu oluşacaktır⁹⁴. Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde ses veya görüntüleri yetkisiz olarak kayda alan kişi TCK m. 286'daki yaptırım ile, soruşturma evresinde yapılan işlemlere ilişkin görüntüleri yetkisiz olarak kayda alan ve bunları yayınlayan kişi hem TCK m. 286'daki hem de TCK m. 285/1 veya m. 285/2'deki yaptırım ile, kapalı duruşmada yetkisiz olarak görüntüleri kaydeden ve bunları yayınlayan kişi hem TCK m. 285/3'teki hem de m. 286'daki yaptırım ile cezalandırılacaktır. Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yetkisiz olarak kaydedilen ses veya görüntülerin kişilerin suçlu olarak algılanmalarına yol açacak şekilde yayınlanması halinde hem TCK m. 286, hem de TCK m. 285/5 oluşacaktır⁹⁵. Bu bağlamda, TCK m. 285 ile m. 286 arasında bir gerçek içtima ilişkisi bulunmaktadır.

X. CEZAYI ARTIRAN VEYA AZALTAN NİTELİKLİ HAL

TCK m. 286 bağlamında cezayı artıran veya azaltan herhangi bir nitelikli hal öngörülmemiştir.

XI. KOVUŞTURMA

Ses veya görüntülerin kayda alınması suçu hakkında kanunda şikayete bağlı takip edileceği hususu belirtilmediğinden bu suça ilişkin soruşturma ve kovuşturma re'sen yapılmalıdır. Fail kamu görevlisi veya avukat ise, özel takip usulleri uygulanır. 6545 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun⁹⁶ ile 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun⁹⁷'de yapılan değişiklikten sonra artık sulh ceza mahkemeleri kaldırıldığından ses veya görüntülerin kayda alınması suçunda görevli mahkeme asliye ceza mahkemesidir.

Ses veya görüntülerin kayda alınması suçunun yaptırımı, altı ay hapis cezası olarak belirtilmiştir. Kanunda herhangi bir alt sınır belirtilmediği için, hakim fail hakkında bir aydan az olmamak üzere altı aya kadar hapis cezasına hükmedilmesi mümkündür. Kanunda öngörülmüş yaptırım bakımından; fail

⁹⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. Selen Evirgen, *Türk Ceza Kanunu Madde 285'te Düzenlenen Gizliliğin İhlali Suçu*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2018.

⁹⁵ Ekmekçi, burada görüntülerin eş zamanlı hem kaydedilip hem yayınlanması halinde fikri içtima hükümlerinin uygulanması ve failin en ağır ceza olan m. 285/5'e göre cezalandırılması gerektiğini savunmaktadır. Bkz. Ekmekçi, s. 379.

⁹⁶ Resmi Gazete Tarih: 28.06.2014, Sayı: 29044

⁹⁷ Resmi Gazete Tarih: 07.10.2004, Sayı: 25606

hakkında şartları sağlaması halinde kamu davasının açılmasının ertelenmesi, önödeme, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, hapis cezasının ertelenmesi kurumlarının uygulanması mümkün kabul edilmelidir. Yine, 17.10.2019 tarihinde CMK'nin 251. maddesine eklenen basit yargılama usulüne göre, asliye ceza mahkemesi tarafından, iddianamenin kabulünden sonra, adli para cezasını ve/veya üst sınırı iki yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlarda basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verilebilecektir.

Son olarak zamanaşımı bakımından bir değerlendirme yapmak gerekirse, zamanaşımı, dava ve ceza zamanaşımı olmak üzere ikiye ayrılır. Dava zamanaşımı bir suçla alakalı olarak kovuşturma yapılmasının önüne geçerken, ceza zamanaşımı kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmünün gereği olan cezanın infaz edilmesini engeller⁹⁸. Dava zamanaşımı süresi, inceleme konusu olan suç bakımından TCK m. 66/1-e hükmü gereği 8 yılken; ceza zamanaşımı TCK m. 68/1-e hükmü uyarınca 10 yıldan ibarettir.

SONUÇ

Ses veya görüntülerin kayda alınması suçu, TCK'nin İkinci Kitabı'nda, "*Millete ve Devlete Karşı Suçlar*" başlığı altında, "*Adliyeye Karşı Suçlar*" kapsamında 286. madde ile düzenlenmiştir. Söz konusu suç tipi ile, 5271 sayılı CMK'nin 183. maddesinde düzenlenen "*Ses ve Görüntü Alıcı Aletlerin Kullanılması Yasası*" hükmünün cezalandırılması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, sesli veya görüntülü kayıt olanağı sağlayan aletlerle yetkisiz bir biçimde kayıt ve bu ses veya görüntülerin nakli suç olarak kabul edilmiştir. Aynı yasak, HMK'nin 153. maddesinde de altında benimsenmiş cezai yaptırım bakımından TCK m. 286'da öngörülen hükmün uygulanacağı belirtilmiştir.

Bu suçla korunması gereken hukuksal değerler; adliyenin ve adli makamların güvenilirliğine dair toplumdaki kanaat, buna bağlı olarak adil yargılanma hakkı, masumiyet karinesi, lekelenmeme hakkı; soruşturma ve kovuşturma işlemleri müddetince ses veya görüntülerin kaydı ve nakledilmesi neticesinde maddi gerçeğin ortaya çıkmasının zorlaşmasına engel olmaktır. Korunması amaçlanan hukuksal değerler toplumun geneline ilişkin olup aynı zamanda özel olarak başta sanık olmak üzere, fiilin işlenmesiyle kişilik hakları zarar gören kişilerin de haklarına saygı gösterilmesi amaçlanmaktadır.

İnceleme konusu suç tipinin kaleme alınışında daha önce de belirttiğimiz gibi, doktrindeki diğer yazarların bizim de katıldığımız görüşlerine göre, bazı

⁹⁸ Koca, Üzülmüş, **Genel Hükümler**, s. 711.

hatalar bulunmaktadır. Bu hataların çözümlenmesi adına kanunda bazı değişiklikler yapılması gerektiği savunulabilir. TCK m. 286'nın hareket unsuru, soruşturma ve kovuşturma işlemleri sırasındaki ses veya görüntüleri yetkisiz olarak kayda almak veya nakletmektir. Daha önce yaptığımız açıklamaların ışığında, maddenin lafzındaki “ve” kelimesinin “veya” ile değiştirilmesi uygun olacak ve hem soruşturma hem de kovuşturma işlemleri sırasında yapılan yetkisiz kayıtların cezalandırılmasıyla suçla korunması amaçlanan hukuksal değere ulaşması sağlanacaktır. Aynı şekilde, soruşturma veya kovuşturma evrelerinde tek bir ses veya görüntünün kaydedilmesi veya nakledilmesi tipik hareket açısından yeterliken maddenin lafzında bundan bahsedilmemesi de bir eksiklik olarak kabul edilebilir. Kanun metnindeki “yetkisiz olarak” kısmı da, yetki dahilinde ses veya görüntü kaydeden her kişinin bu işlemi hukuka uygun olarak yaptığı yorumuna ulaşmaya neden olabileceği için bu ifade, “hukuka aykırı olarak” şeklinde değiştirilmelidir. Yine, CMK m. 183'ün lafzından duruşma başlamadan önce duruşma salonunda her türlü sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletlerin kullanılabilmesi sonucu çıkarılabilir; ancak amaca göre yorum yapılırsa duruşma başlamadan önce de duruşma salonunda ses ve görüntü kaydı ve nakli yapılamayacağı sonucuna ulaşılmalıdır. Bu maddedeki “duruşma başladıktan sonra” ifadesinin değiştirilmesi de uygun olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Berrin, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 6. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Artuk, M. Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A. Caner, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 10. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- Demirbaş, Timur, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 14. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Ekmekçi, Dilek, *Kitle İletişim Özgürlüğünün Sınırı Olarak Türk Hukukunda Adli Yargılanma Hakkına Karşı Suçlar*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2013.
- Evirgen, Selen, *Türk Ceza Kanunu Madde 285'te Düzenlenen Gizliliğin İhlali Suçu*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2018.
- Göktürk, Neslihan, "Yalan Tanıklık Suçu (TCK m. 272)", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XX, Y. 2016, Sa. 1, s. 347-409.
- Hakeri, Hakan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 22. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- İçel, Kayıhan; *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 4. bs., İstanbul, Beta Basım Yayın, 2017.
- Kazancı İçtihat Programı <http://www.kazanci.com> (Son Erişim: 21.12.2019)
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 12. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 6. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Legislation Online, <http://www.legislationline.org>, (Son Erişim: 21.12.2019).
- Meran, Necati, *Hakaret-İftira & Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama ve Soruşturmanın Gizliliğini İhlal Suçları*, 2. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Ormanoğlu, Hatice Derya, "Anayasal Bağlamda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Boyutuyla Suçsuzluk Karinesi", *Prof. Dr. Zeki Hafızoğulları'na Armağan*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 65(4), 2016, s. 2241-2276.
- Özbek, Veli Özer/ Doğan, Koray, Bacaksız, Pınar; *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 10. bs., Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Özek, Çetin, "Adliyeye Karşı Suçların Hukuksal Konusu", *İÜHFM*, C. LV, S. 3, 1997, s. 13-50.
- Özen, Mustafa, *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 3. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.

- Özen, Mustafa; *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 3. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Özen, Mustafa; *Öğreti ve Uygulama Işığında Ceza Muhakemesi Hukuku*, 3. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Özgenç, İzzet, Soruşturma İşlemlerinin Gizliliğini İhlal ve Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçları, *Ceza Hukukunun Güncel Sorunları Kolokyumu*, ed. M. Tefvik Gülsoy, 2010, s. 147-171.
- Özgenç, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Parlar, Ali/ Hatipoğlu, Muzaffer, *5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Yorumu*, 2. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008.
- Parlar, Ali/ Öztürk, Mustafa, *Uygulamada Adliye Karşı Suçlar*, Aristo Yayınları, İstanbul, 2018.
- Savaşçı, Bilgehan, “Haberleşme Özgürlüğünün Kovuşturma Evresinde Sınırlandırılması”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y. 2011, S. 96, s. 269-292.
- Soyaslan, Doğan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 7. bs., Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.
- Toroslu, Haluk, “Suç Uydurma Suçu”, *Ankara Barosu Dergisi*, 2013/1, s. 319-338.
- Toroslu, Nevzat, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 273, Ankara, 1970.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, <http://www.tdk.gov.tr> (Son Erişim: 20.12.2019)
- Ünver, Yener, *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Ünver, Yener, *İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, İnfaz Kurumlarından Kaçma (TCK’da Düzenlenen Adliye Karşı Suçlar)*, 5. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu- Cilt VI Madde 257-345*, 2. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- Yokuş-Sevük, Handan, “Adil Yargılanma Kapsamında Ceza Yargılamasında Aleniyet İlkesi”, *Prof. Dr. Çetin Özek Armağanı*, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004, s. 747-765.
- Zafer, Hamide, “Medya Özgürlüğü ve Adli Haberlerin Verilişi”, *Prof. Dr. Selahattin Sulhi Tekinay’ın Anısına Armağan*, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1999, s. 751-774.